

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE
BEŽOVCE**

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

2024

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

© MO+AD, s.r.o.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je vlastníctvom, imaním obce Bežovce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je autorským dielom MO+AD, s.r.o. Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Názov:	Komunitný plán sociálnych služieb obce BEŽOVCE na roky 2024 – 2030
Územné vymedzenie :	Košický samosprávny kraj Obec: BEŽOVCE
Dátum schválenia KPSSO:	14. 6. 2024
Účinnosť KPSSO:	17. 6. 2024 - 31. december 2030
Spracovateľ:	MO+AD, s.r.o. Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

OBSAH

ÚVOD	6
1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE	8
ANALYTICKÁ ČASŤ	15
2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCI	15
3 SOCIÁLNO - DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE	
A AKTUÁLNE ZÁZAMIE SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI	17
4 PÔSOBENIE OBCE PRI POSKYTOVANÍ	
A PRI ZABEZPEČOVANÍ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	26
5 ANALÝZA POTRIEB POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
A ĎALŠEJ SOCIÁLNEJ POMOCI V OBCI	32
STRATEGICKÁ ČASŤ	37
6 VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	40
7 PROGRAMOVÁ ŠTRUKTÚRA	41
8 REALIZAČNÉ ZÁZEMIE	52
9 FINANČNÉ ZÁZEMIE	56
ZÁVER	58

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

ÚVOD

Obec Bežovce (ďalej aj „*obec*“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci obce dlhodobu koncepčne plánuje. V súlade s úvodnými ustanoveniami zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení (ďalej aj „*zákon o obecnom zriadení*“ v príslušnom gramatickom tvare) „základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov“.¹ Jednou z oblastí výkonu samosprávy obce, kde je potrebné koncepčné plánovanie je aj plnenie úloh na úseku sociálnej pomoci² v rozsahu ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov (ďalej aj „*zákon o sociálnych službách*“ v príslušnom gramatickom tvare). Obec Bežovce dlhodobu rozvíja dialóg a aktívnu spoluprácu so štátnou správou, subjektmi tretieho sektora, cirkevnými a charitatívnymi organizáciami aj komunitami obyvateľov o ústretovom napĺňaní a identifikácii najlepších riešení v oblasti poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb a ďalšieho sociálneho zázemia obyvateľom obce.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:³

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Pri analýze zákonného vymedzenia sociálnych služieb je pre obec, ako jedného z kľúčových partnerov sociálneho dialógu a sociálnej pomoci dôležité identifikovať nie len obsahové

¹ § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

² § 4 odsek 3 písmeno p) zákona o obecnom zriadení

³ § 2 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

vymedzenie sociálnych služieb, ale aj subjekty, ktoré sú, alebo v budúcnosti môžu byť prijímateľmi sociálnej pomoci. Kľúčovou úlohou obce je presne identifikovať, komu má byť sociálna služba, poskytovaná obcou, určená.

Jedným zo spôsobov zodpovedného prístupu obce k vytváraniu ústretových sociálnych služieb a sociálnej pomoci svojim občanom, k zabezpečeniu aktuálnych aj budúcich možných sociálnych potrieb, k plánovaniu zdrojov na plnenie sociálnych potrieb ako aj k identifikácii ďalších súvisiacich služieb, subjektov či skutočností je komunitné plánovanie sociálnych služieb v obci.

Podobne ako aj ďalšie rozvojové programy, aj Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce na roky 2024 – 2030 (ďalej aj „*Komunitný plán obce*“ v príslušnom gramatickom tvare) je obligatórnym dokumentom obce Bežovce.⁴ Odhliadnuc od formálnej „povinnosti“ je k plánovaniu a rozvoju sociálnych služieb potrebné pristupovať mimoriadne citlivo a zodpovedne.

Obec Bežovce v roku 2016 prijala Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bežovce (ďalej aj „*Program rozvoja obce*“ v príslušnom gramatickom tvare). V nadväznosti na analýzu analytickej časti Programu rozvoja obce Bežovce v strategickej časti Programu rozvoja obce definovala priority, ktoré v programovej časti Programu rozvoja obce podrobne rozpracovala v rámci plánovaných opatrení a aktivít. Jednou z priorít obce v rámci strategickej časti Programu rozvoja obce je priorita „Ludia a kvalita života“. Samotný rozsah opatrení a aktivít v rámci spomenutej priority je rámcový a prejudikoval potrebu venovať sa rozpracovaniu priority „Ludia a kvalita života“ a oblasti sociálnych služieb komplexnejšie a podrobnejšie.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bežovce, podrobnejšie rozpracováva jeho prioritu „Ludia a kvalita života“, aktualizuje demografický vývoj, identifikuje prijímateľov a budúcich možných prijímateľov sociálnych služieb, podrobnejšie analyzuje sociálne potreby občanov a hľadá spôsob poskytovania a zabezpečenia očakávaných služieb a pomoci v podmienkach obce Bežovce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je výsledkom dôslednej analýzy aktuálneho demografického stavu obce, rozsiahleho sociálneho dialógu s obyvateľmi, starostlivého vyhodnocovania ich potrieb a úprimnej snahy manažmentu obce do budúcnosti nastaviť a zabezpečiť dôveryhodné a dôstojné sociálne zázemie pre občanov obce Bežovce. V centre pozornosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je obyvateľ obce Bežovce (ďalej aj „*obyvateľ obce*“, „*fyzická osoba*“ v príslušnom gramatickom tvare).

⁴ § 80 písmeno a) zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

1. KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

1.1 ÚČEL KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE A JEHO SPRACOVANIE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je dokumentom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného a sociálneho prospechu“, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a tiež personálne, finančné, organizačné a prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie. Zároveň využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov v podmienkach obce Bežovce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je strednodobý koncepčný programový dokument, ktorý obsahuje analýzu sociálneho stavu obce, hlavné smery jej sociálneho vývoja, stanovuje ciele a potreby a tiež určuje priority v rozvoji sociálnej infraštruktúry a zabezpečenia sociálnej pomoci a podpory. Priamo nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bežovce a podrobnejšie rozpracováva sociálnu oblasť, zohľadňuje miestne a regionálne špecifiká v oblasti sociálnych služieb, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju sociálnych služieb vo vzťahu k obyvateľom obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce odpovedá na otázku, ako ďalej v horizonte najbližších rokov koordinovať činnosť sociálnych služieb vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú dôležité pre sociálne znevýhodnených obyvateľov obce, a tým aj pre všetkých obyvateľov obce.

Kľúčovou ambíciou Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je stať sa základným nástrojom usmerňovania finančných, materiálnych a ľudských zdrojov v oblasti sociálneho rozvoja a koordinácie príslušných činností zabezpečenia sociálnych služieb v územnom obvode obce Bežovce.

Starosta obce Bežovce poveril spracovaním rozvojového dokumentu obce odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú aj riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány obce: starosta obce a obecné zastupiteľstvo obce. Orgány obce pri spracovaní Komunitného plánu obce prihliadali na záujmy sociálneho rozvoja obce a jej obyvateľov. Komunitný plán obce tak svojim reálnym obsahom zodpovedá možnostiam obce a potrebám jej obyvateľov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

NÁZOV DOKUMENTU	Komunitný plán sociálnych služieb obce BEŽOVCE na roky 2024 – 2030
FORMA SPRACOVANIA	Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Komunitného plánu obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Komunitného plánu obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MOAD, s.r.o. Manažér za spracovateľa: JUDr. Monika Jurčová Riadiaca skupina: MVDr. Luděk Hamšík, starosta obce Bežovce, Marek Laitner, zástupca starostu obce Bežovce, Pracovná skupina: Ing. Ján Štofčík, poslanec Obecného zastupiteľstva obce Bežovce, Mílan Pallaipal, Marián Tomko.
OBDOBIE SPRACOVANIA	Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce bol spracovaný v období február – máj 2024
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Spracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce bolo financované z vlastných zdrojov obce Bežovce v súlade s rozpočtom obce Bežovce.

Zdroj: spracovateľ

1.3 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY A RÁMCOVÁ PRÁVNA ÚPRAVA PRE SPRACOVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Právnym rámcom spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona o obecnom zriadení obec pri výkone samosprávy schvaľuje koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.⁵ Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému

⁵ § 4 odsek 3 písmeno j) zákona o obecnom zriadení

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

zastupiteľstvu obce.⁶ Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb, v ktorom obec Bežovce zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v územnom obvode obce Bežovce, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.⁷ Pôsobenie obce a úlohy obce v oblasti sociálnych služieb upravujú aj ustanovenia ďalších osobitných predpisov, najmä:

- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Východiskom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia obce, rozpočet obce a viacročný rozpočet obce. Komunitný plán obce je v súlade s ustanoveniami Štatútu obce Bežovce.

Strategická časť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce v programovej časti zohľadňuje najmä národné koncepcné dokumenty. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zverejnilo v súlade s ustanovením § 79 odsek 1 písmeno a) zákona o sociálnych službách v druhej polovici roka 2021 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Inštitút pre výskum práce a rodiny Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Odbor sociálnych služieb Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako spracovatelia Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 identifikovali štyri národné priority:

- a) prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
- b) zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
- c) podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasťou systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,

⁶ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona o obecnom zriadení, § 83 odsek 4 zákona o sociálnych službách

⁷ § 83 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- d) podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Východiskom programovania Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020 bolo presadzovanie ľudsko-právnej paradigmy sociálnych služieb a primárnej orientácie na jedinečné potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Dokument staval na uznaní práva osôb v rozličných typoch nepriaznivých sociálnych situácií na verejné, osobitne sociálne služby, ktoré im s podporou spoločnosti sprostredkovávajú prístup k slobodnému a nezávislému životu na nediskriminačnom základe. Aj pre ďalšie obdobie programovania Národných priorít rozvoja sociálnych služieb, na roky 2021 - 2030 bude predstavovať základný pilier uplatňovania ich ľudsko-právnej dimenzie najmä samotná legislatíva sociálnych služieb či plánovaná legislatíva pre oblasť dlhodobej starostlivosti.⁸

Presadzovanie a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je v sociálnych službách základným hodnotovým pilierom opierajúcim sa o zhodu medzinárodného spoločenstva štátov v tejto oblasti. Na najvyššej úrovni ide o záväzky vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006), Dohovoru OSN o právach dieťaťa (1989), Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1981), najnovšie z OSN Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (2015). Určujúcimi medzinárodnými dokumentmi na európskej úrovni zaväzujúcimi k uplatňovaniu ľudsko-právneho prístupu aj v sociálnych službách sú najmä Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení, 1996), Charta základných práv EÚ (2012), najnovšie zásady Európskeho piliera sociálnych práv (2017). Relevantné odporúčania pre oblasť sociálnych služieb sú obsiahnuté v Európskej charte rodinne opatrujúcich osôb (v revidovanom znení, 2017), Európskej charte práv a zodpovedností starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť (2010), v Dobrovoľnom európskom rámci pre kvalitu sociálnych služieb (2010) či v Dobrovoľnom európskom rámci pre kvalitu služieb dlhodobej starostlivosti (2012). Na národnej úrovni je ľudsko-právna optika sociálnych služieb obsiahnutá nielen v zákone o sociálnych službách, ale aj v súvisiacich programových dokumentoch. Osobitne ide o Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (2011), jej národné akčné plány (z rokov 2011 a 2016), Národnú stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (2021), Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020 (2014) a jeho pripravovanú aktualizáciu na roky 2021 - 2030, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030 (2021), či o Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 –2030 (2013).⁹

⁸ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

⁹ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

1.4 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

Prijímateľ sociálnej služby¹⁰ je fyzická osoba, ktorej sa za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách poskytuje sociálna služba.

Poskytovateľom sociálnej služby¹¹ je za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (ďalej aj „*verejný poskytovateľ sociálnej služby*“ v príslušnom gramatickom tvare) a iná osoba (ďalej len „*neverejný poskytovateľ sociálnej služby*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Partnerstvo¹² je zoskupenie osôb vytvorené na účel realizácie projektov alebo programov na predchádzanie vzniku alebo zmiernenie nepriaznivých sociálnych situácií fyzických osôb alebo na riešenie týchto situácií a projekty alebo programy komunitnej práce. Partnerstvo môže byť vytvorené najmä obcou, vyšším územným celkom, úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcami komunity a inou osobou.

Komunita¹³ je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou, mestskou časťou, obcou, mestom a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

1.5 ZÁKLADNÉ PRÁVA A POVINNOSTI PRI POSKYTOVANÍ SOCIÁLNEJ SLUŽBY

Základnou zásadou v oblasti sociálnych služieb pri aplikácii ustanovení zákona o sociálnych službách a ďalších súvisiacich osobitných predpisov je zásada rovnakého zaobchádzania.¹⁴ Fyzická osoba má za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách právo výberu sociálnej služby a formy jej poskytovania a právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.¹⁵

¹⁰ § 3 odsek 2 zákona o sociálnych službách

¹¹ § 3 odsek 3 zákona o sociálnych službách

¹² § 4 odsek 1 zákona o sociálnych službách

¹³ § 4 odsek 3 zákona o sociálnych službách

¹⁴ § 5 zákona o sociálnych službách

¹⁵ § 6 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Fyzická osoba má právo:¹⁶

- a) na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti,
- b) na zabezpečenie dostupnosti informácií v jej zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná.

Poskytovateľ sociálnej služby je povinný:¹⁷

- a) prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- b) aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- c) poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni,
- d) spolupracovať s rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na návrat prijímateľa sociálnej služby poskytovanej v zariadení s celoročnou pobytovou formou do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunitného prostredia s prednostným poskytovaním sociálnej služby terénnou formou, ambulantnou formou alebo týždennou pobytovou formou, a to so súhlasom prijímateľa sociálnej služby a pri rešpektovaní jeho osobných cieľov, potrieb, schopností a zdravotného stavu.

1.6 OSNOVA KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce analyzuje aktuálny stav a formuluje aktuálne kľúčové problémy obce Bežovce v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb v obci, jasne vymedzuje jej strategické ciele, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb v obci. Konceptne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb v obci v prospech obyvateľov. Komunitný plán obce je zároveň v súlade s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora, je v súlade s prijatými koncepciami štátu aj rezortnými stratégiami a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v Programe

¹⁶ § 6 odsek 2 zákona o sociálnych službách

¹⁷ § 7 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Bežovce. Obsahová štruktúra Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce zodpovedá aktuálnym potrebám a tvoria ju časti:

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
 - Programová štruktúra
 - Realizačné zázemie
 - Finančné zázemie
- Záver

1.7 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je pre obec platný dňom jeho schválenia Obecným zastupiteľstvom obce Bežovce a účinný dňom podpísania uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Bežovce ktorým bol schválený, starostom obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2030. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce predkladá obec Bežovce do 15 dní od jeho schválenia vyššiemu územnému celku.¹⁸

Účinnosť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce môže obec predĺžiť najviac o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je schválenie uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Bežovce o jeho predĺžení.

¹⁸ § 81 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCE BEŽOVCE

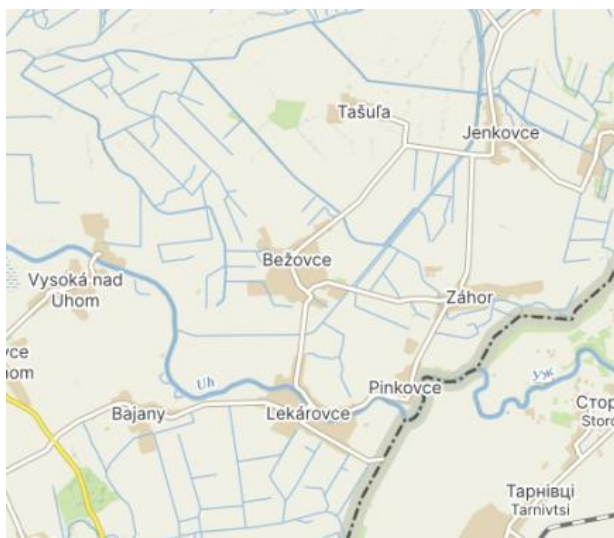
2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Názov obce	BEŽOVCE
Samosprávny kraj	Košický samosprávny kraj
Okres	Sobrance
Počet obyvateľov k 31. 12. 2023	972
Rozloha	2943 ha
IČO	00325031

Zdroj: spracovateľ

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE

Obec Bežovce leží vo východnej časti Východoslovenskej nížiny na starom nánosovom vale rieky Uh, takmer na hranici s Ukrajinou. Na juhu, juhovýchode a východe susedí s prihraničnými obcami Lekárovce, Pinkovce, Záhor a Jenkovce, na juhozápade a západe s obcami Bajany a Vysoká nad Uhom, severozápad chotára obce patrí do Senianskej ornitologickej rezervácie.

Obrázok 1 Mapa polohy obce

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

2.3 HISTÓRIA OBCE

Obec Bežovce sa opisuje ako obec ležiaca na teritóriu niekdajšej užskej stolice. Prvýkrát sa spomína v archívnych dokumentoch v roku 1214 pod názvom BLEZANALAZA, v roku 1286 zase pod názvom BEZEU. V tomto roku kra' Ladislav IV. daroval obec Jakubovi, synovi Gregora de Pank, čo opakovane potvrdil v roku 1287 a po ňom tiež Ondrej III. v roku 1292. Bežovce boli do roku 1276 majetkovou súčasťou hradného panstva Uh, pričom patrili kráľovi. V rámci administratívno-správneho usporiadania uhorského kráľovstva patrila obec Bežovce do Užského komitátu a najskôr od 14. storočia do Užskej stolice - jej hornatá časť sa rozprestierala na území dnešnej Ukrajiny a rovinatá časť na teritóriu súčasného najvýchodnejšieho Slovenska. Administratívne centrum komitátu bolo na Užskom hrade - neskôr v meste Užhorod. Šľachtici z Pányoka si Bežovce udržali ako svoj majetok do druhej polovice 14. storočia. Od tohto obdobia sú ako majitelia obce uvádzaní šľachtici Dobóvci z Ruskej.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

3. SOCIÁLNO - DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE A ZÁZEMIE SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI

3.1 OBYVATELSTVO

3.1.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie desiatich rokov predchádzajúcich roku spracovania Komunitného plánu obce. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období mierne narastá, čo vypovedá o stabilizovanom demografickom vývoji obce. Pozitívny demografický vývoj môžu ovplyvňovať vhodné podmienky pre život v obci, najmä záujem obce vytvárať podmienky pre individuálnu výstavbu domov a zabezpečovať zázemie služieb potrebných pre život najmä mladých rodín v obci. Pozitívny demografický vývoj je tiež základným predpokladom dlhodobého rozvoja obce. Kľúčovými nástrojmi obce pre udržateľnosť pozitívneho demografického vývoja je zabezpečovanie a rozvoj všetkých samosprávnych úloh obce.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obci

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
957	958	983	983	971	963	980	972	973	972

Zdroj: obec Bežovce, 2024, stav k 31. 12. 2023

V obci prevažujú obyvatelia slovenskej národnosti, tvoria približne 85 % z celkového počtu obyvateľov. Približne 10 % obyvateľov je rómskej národnosti, zvyšok obyvateľov má inú, nezistenú národnosť.

Tabuľka: Zastúpenie národností v obci

NÁRODNOSŤ	POČET OBYVATEĽOV
Slovenská	cca 85%
Rómska	cca 10%
Iné	cca 2 %

Zdroj: obec Bežovce, 2024, stav k 31. 12. 2023

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

3.1.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obci je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obci dosahuje hodnotu 1,155. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obci vypovedá o dlhodobo stabilizovanom stave vývoja populácie v obci, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

0 – 14 ROKOV	14 – 30 ROKOV	30 – 65 ROKOV	VIAC AKO 65 ROKOV
148	197	456	171

Zdroj: obec Bežovce, 2024, stav k 31. 12. 2023

3.1.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku so základným vzdelaním a bez vzdelania. Početná je aj skupina obyvateľov so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

Tabuľka: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov v obci

BEZ VZDELANIA	ZÁKLADNÉ VZDELANIE	UČŇOVSKÉ VZDELANIE BEZ MATURITY	STREDNÉ ODBORNÉ S MATURITOU	VŠEOBECNÉ STREDNÉ, GYMNÁZIUM	VYSOKOŠKOLSKÉ VZDELANIE SPOLU
20%	20%	8%	15%	12%	12%

Zdroj: obec Bežovce, 2024

3.1.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obec Bežovce sa nachádza v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Sobrance, v ktorom sa obec Bežovce nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2015 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obce v produktívnom veku je dlhodobo stabilný s náznakom klesania, podobne ako aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných. V roku 2023 bolo v obci 77 dlhodobo nezamestnaných obyvateľov obce. Dvanásť dlhodobo nezamestnaných obyvateľov si odpracúva 32 hodín dávku v hmotnej núdzi. Väčšina obyvateľov obce nachádza svoje uplatnenie v okolitom poľnohospodárstve, vo verejnom sektore vrátane školstva a zdravotníctva, v službách a v obchode s denným dochádzaním za prácou, najmä do mesta Sobrance, Michalovce a Veľké Kapušany.

Nie zanedbateľná časť obyvateľov obce odchádza za prácou v pravidelných turnusoch do vzdialenejších regiónov Slovenska a do zahraničia.

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov obec využíva projekty pre aktivačné práce, v prípade možností aj projekty pre absolventskú prax. Aktuálne obec poskytuje možnosť aktivačných prác ôsmim uchádzačom o zamestnanie.

Tabuľka: Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci

OBEC	2019	2020	2021	2022
Počet nezamestnaných mužov a žien spolu	98	95	89	65
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	15	12	10	8

Zdroj: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Bežovce, 2024

3.1.5 BÝVANIE OBYVATEĽOV

S demografickým vývojom obyvateľov v obci a pracovnými príležitosťami v regióne úzko súvisí podpora rozvoja individuálnej výstavby zo strany obce aj záujem obce zabezpečiť, alebo podieľať sa na zabezpečení sociálneho bývania v obci. Podpora rozvoja individuálnej bytovej výstavby v súlade s územným programom obce, investície obce do infraštruktúry a záujem obce o zabezpečenie sociálneho bývania – to sú nástroje obce a jej orgánov pre podporu pozitívneho demografického vývoja obyvateľov v obci a motivácie najmä mladých rodín nevystáňovať sa z obce. Obec dlhodobo venuje pozornosť vytváraniu priaznivých podmienok pre individuálnu výstavbu domov.

Obyvatelia obce žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, približne dvadsať domov je neobývaných, niekoľko domov je obývaných len prechodne, spravidla na víkendovú rekreáciu. Obec nemá obecné nájomné byty, ani nízkoštandardné byty na sociálne bývanie. V obci je dlhodobo zvýšený záujem o nájomné bývanie, obec zvažuje v budúcnosti využiť možnosti získania dotácií na výstavbu nájomných bytov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obci

DOMY			BYTY	
OBYVANÉ DOMY	NEOBYVANÉ DOMY	PRECHODNE OBYVANÉ DOMY	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNÍCTVE OBCE	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE
354		0	0	3

Zdroj: obec Bežovce, 2024

Napriek priaznivým podmienkam pre individuálnu výstavbu sa najviac domov postavilo v obci do roku 1991, v poslednom období bolo postavených 14 nových domov, väčšinou si obyvatelia rekonštruujú staršie rodinné domy.

Tabuľka: Vek domového a bytového fondu

	POSTAVENÉ V ROKOCH			
	1920 – 1970	1971 - 1991	1992 – 2007	2008 - 2022
POČET SPOLU	100	170	70	14

Zdroj: obec Bežovce, 2024

3.2 SLUŽBY A INFRAŠTRUKTÚRA V OBCI

3.2.1 SOCIÁLNE SLUŽBY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE

Obec Bežovce pri výkone samosprávy plní úlohy aj na úseku sociálnej pomoci v rozsahu ustanovení osobitného predpisu.¹⁹ Obec Bežovce obyvateľom obce poskytuje základné sociálne poradenstvo.²⁰ Základné sociálne poradenstvo je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej podľa ustanovení zákona o sociálnych službách.²¹ Obec Bežovce nie je verejným poskytovateľom žiadnej sociálnej služby, nie je zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb.

V záujme plnenia základnej úlohy – starostlivosti o potreby obyvateľov obce²² obec Bežovce využíva viaceré nástroje a inštitúty, ktoré aktuálna legislatíva umožňuje obci adresne využiť na

¹⁹ § 4 odsek 3 písmeno p) zákona o obecnom zriadení

²⁰ § 80 písmeno f) zákona o sociálnych službách

²¹ § 19 odsek 2 zákona o sociálnych službách

²² § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

zmiernenie trvalej, alebo dočasnej ťaživej sociálnej situácie vybraných skupín obyvateľov obce, alebo vybraných obyvateľov obce.

Zohľadňujúc rozpočtové možnosti obec aktuálne neposkytuje z rozpočtu obce poberateľom dôchodkov príspevok na obed. Orgány obce Bežovce sú oprávnené v rozsahu svojich kompetencií rozhodnúť o formách a podmienkach podpory a pomoci vybraným skupinám obyvateľov obce Bežovce.

Na poskytovanie ďalšej ad hoc pomoci v oblasti zabezpečenia sociálneho zázemia obyvateľom obce je obec Bežovce oprávnená prijať pravidlá pre poskytovanie sociálnej pomoci. Schválenie Pravidiel pre poskytovanie sociálnej pomoci je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce. Pravidlá môžu upravovať formy - inštitúty a v rámci nich osobitné podmienky pre poskytnutie sociálnej pomoci obyvateľom obce ktorí sú v núdzi a zároveň ustanovenia pravidiel môžu vymedziť aj kompetencie orgánov obce pri rozhodovaní o poskytovaní alebo poskytnutí sociálnej pomoci obyvateľom obce v rámci jednotlivých inštitútov sociálnej pomoci.

Obec Bežovce je osobou oprávnenou rozhodovať o poskytnutí jednorazovej dávky²³ obyvateľom obce Bežovce na základe žiadosti aj o poskytnutí príspevku na osamostatnenie sa mladého dospelého.²⁴ Rozhodovanie o jednorazovej dávke a o príspevku na osamostatnenie sa mladého dospelého je rozhodovaním starostu obce v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.²⁵ V oblasti hmotnej núdze obec poskytuje aj poradenskú činnosť²⁶ a ak tak určí úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Bežovce plní povinnosti osobitného príjemcu.²⁷

3.2.2 ZDRAVOTNÉ SLUŽBY

V obci sa nachádza zdravotné stredisko s ambulanciou všeobecného lekára pre dospelých a všeobecného lekára pediatra. Do týchto ambulancií dochádzajú aj obyvatelia niektorých okolitých obcí, najmä z obcí Lekárovce, Tašul'a, Bajany, Záhor, Pinkovce. Odborná stomatologická ambulancia sa nachádza v obci Lekárovce. Za ďalšou odbornou zdravotnou starostlivosťou odchádzajú obyvatelia obce Bežovce do Sobraniec, najbližšia nemocnica vrátane urgentného príjmu sa nachádza v meste Sobrance a v meste Michalovce. V obci Bežovce sa nachádza lekáreň.

²³ § 17, § 18 odsek 4 zákona o pomoci v hmotnej núdzi

²⁴ § 69 odsek 1 zákona o sociálnoprávnej ochrane detí

²⁵ zákon o správnom konaní

²⁶ § 27 písmeno b) zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²⁷ § 23 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

V záujme plnenia základnej úlohy – starostlivosti o potreby obyvateľov obce²⁸ obec Bežovce dbá aj o potreby fyzických osôb so zdravotným handicapom. Najzákladnejšou pomocou v prospech tejto skupiny obyvateľov je postupné zabezpečovanie bezbariérovosti na verejných priestranstvách obce a v obecných budovách.

3.2.3 OSTATNÉ SLUŽBY

V obci je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru v štyroch predajniach, nachádzajú sa tu aj obchodné prevádzky s predajom drogérie a prevádzky služieb – pohostinstvo. V obci sa nachádza pošta. Sortiment tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do obce Lekárovce a do mesta Sobrance a Veľké Kapušany.

3.2.4 ŠKOLSTVO

Obec je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou Bežovce (ďalej aj „*Základná škola s materskou školou*“ v príslušnom gramatickom tvare). Súčasťou Základnej školy s materskou školou sú aj školské zariadenia: školská jedáleň a školský klub detí.

Stabilizovaný demografický vývoj v obci korešponduje so stabilizovaným počtom detí v materskej škole. Materská škola má jednu triedu a je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Bežovce. Materskú školu navštevuje aj niekoľko detí z obce Pinkovce. Kapacita materskej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca.

Tabuľka: Vývoj počtu detí v materskej škole

2018	2019	2020	2021	2022
16	18	19	23	27

Zdroj: obec Bežovce, 2024

Stabilizovaný demografický vývoj v obci korešponduje aj so stabilizovaným počtom žiakov v základnej škole. V školskom roku 2023/2024 navštevuje školu 144 žiakov. Základná škola je plnoorganizovaná, v každom ročníku je jedna trieda. V základnej škole pôsobia dve asistentky ktoré pomáhajú pri podpore vzdelávania žiakov s osobitými potrebami. Školský obvod základnej

²⁸ § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

školy tvorí celé územie obce Bežovce a na základe zmluvy aj územie obcí Lekárovce, Pinkovce a Záhor. Kapacitu základnej školy bude potrebné rozšíriť s ohľadom na predpokladaný rast žiakov.

Tabuľka: Vývoj počtu žiakov v základnej škole:

2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
127	134	141	138	143	144

Zdroj: obec Bežovce, 2024

Budova školy je po čiastočnej rekonštrukcii, v rámci rekonštrukcie bola vymenená strecha, okná, kotel a celá budova má novú fasádu vrátane zateplenia. Základná škola má počítačovú miestnosť s dvoma interaktívnymi tabuľami. Pri budove školy je multifunkčné ihrisko, čiastočnou rekonštrukciou prešla aj budova školskej dielne a budova materskej školy. Pri materskej škole je detské ihrisko a zrekonštruovaná školská jedáleň s modernizovanou kuchyňou. Obec má schválený projekt na výstavbu dopravného ihriska. V rámci základnej školy pôsobia aj záujmové krúžky: požiarnický, matematický a počítačový. Obec plánuje vystavať základ pre vonkajší tenisový stôl pri budove telocvične, ktorý by mal slúžiť pre žiakov školy aj pre ostatných obyvateľov obce.

3.2.5 KULTÚRA A ŠPORT

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obec využíva Kultúrny dom. Budova kultúrneho domu je po čiastočnej rekonštrukcii z vonkajšej časti je zateplená. Kompletnú rekonštrukciu si vyžaduje interiérové vybavenie budovy, najmä rozvody energií, systém kúrenia aj sociálne zariadenia. Kompletne vynoviť je potrebné aj sálu kultúrneho domu vrátane jej vybavenia stoličkami, stolmi a ozvučením. Potrebné je tiež rekonštruovať kuchynskú časť a kuchyňu vybaviť modernými technologickými a technickými zariadeniami pre skladovanie potravín a pre prípravu jedál.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obec každoročne organizuje Dni obce Bežovce, Deň úcty k starším, pre ktorý program pripravujú deti materskej školy a žiaci základnej školy.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko a detské ihrisko. Aj napriek týmto možnostiam občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a rodiny.

Centrum obce tvorí parčík s lavičkami. Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami, či do fitnes centra majú možnosť obyvatelia dochádzať hlavne do mesta Michalovce.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

3.2.6 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec nemá dostatočne dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Na území obce je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je vo vlastníctve obce a obec ho prevádzkuje prostredníctvom Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obci.

V roku 1990 bola ukončená výstavba plynofikácie. Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obce došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obce je napojené na rozvody SPP, a.s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

System likvidácie odpadových vôd je v časti obce postačujúci. Na území časti obce je vybudovaná kanalizačná sieť, dve vetvy, ktorá odvádza splaškové vody. Verejná kanalizácia je majetkom Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a.s. Košice. Splaškové odpadové vody v obci sú odvádzané do septikov a suchých záchodov už len v časti obce. Stále je riziko, že septiky môžu byť nedokonale izolované a môže dochádzať k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia. Čistička odpadových vôd by sa mala vybudovať v susednej obci Pinkovce a mala by slúžiť pre obce Bežovce, Lekárovce, Záhor a Pinkovce.

V obci nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je hlavne cez mobilných operátorov.

Obec má vybudované verejné osvetlenie, verejné osvetlenie je po čiastočnej rekonštrukcii spočívajúcej vo výmene svietidiel. Podobne aj rozhlas je po čiastočnej rekonštrukcii, potrebná je výmena zosilovacej techniky a exteriérových reproduktorov. V roku 2022 začala obec budovať kamerový systém, aktuálne sú kamery umiestnené pred obecným úradom, pri základnej škole, pri pošte a pri obchodných prevádzkach. Kamerový systém prispieva k lepšej kvalite bezpečnosti

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

obyvateľov obce, najmä seniorov a je potrebné ho rozšíriť aj na ďalšie časti obce vrátane pohrebiska.

3.2.7 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez katastrálne územie obce Bežovce prechádza cesta III/3754, ktorá prepája okolité obce mikroregiónu s okresným mestom Sobrance. Dopravná obslužnosť verejnou autobusovou dopravou je pre obyvateľov obce postačujúca, v smere do mesta Sobrance premáva verejná autobusová doprava v primeraných intervaloch počas pracovných dní, aj počas dní pracovného pokoja.

Katastrálnym územím obce neprechádza žiadna železničná trať.

3.2.8 ZÁZEMIE SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V OBCI

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obce Bežovce nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obec má bohatú tradičnú spolkovú činnosť.

Aktuálne je v obci aktívny Slovenský zväz chovateľov, Poľovnícke družstvo, DHZ Bežovce, ZO SZ záhradkárov a spevácky zbor Bežovčanky.

Obec činnosť spolkov podporuje finančne podľa možností rozpočtu obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

4. PÔSOBENIE OBCE PRI POSKYTOVANÍ A PRI ZABEZPEČOVANÍ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

4.1 ZÁKLADNÉ OBLIGATÓRNE PÔSOBENIE OBCE V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje pre fyzickú osobu:²⁹

- a) dostupnosť sociálnej služby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu,
- b) právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách.

Ak má fyzická osoba záujem o poskytovanie sociálnej služby alebo zabezpečenie poskytovania sociálnej služby:

- a) zariadenie podporovaného bývania,
- b) zariadenie pre seniorov,
- c) zariadenie opatrovateľskej služby,
- d) rehabilitačné stredisko,
- e) domov sociálnych služieb,
- f) špecializované zariadenie,
- g) denný stacionár,
- h) opatrovateľská služba

s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách, doručí obci v rozsahu jej pôsobnosti písomnú žiadosť³⁰ o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby.

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou.³¹

- a) poskytne sociálnu službu (ak je obec zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb), alebo
- b) zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.

²⁹ § 8 odsek 1 zákona o sociálnych službách

³⁰ § 8 odsek 1 písmená a) až e) zákona o sociálnych službách

³¹ § 8 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Obligatórne pôsobenie obce pri poskytovaní a zabezpečovaní sociálnych služieb je najmä:³²

- a) utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- b) obec je správnym orgánom v konaniach o:
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách,
- c) obec vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách,
- d) obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa
 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- e) obec môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- f) obec poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) obec zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- h) obec poskytuje³³ finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:
 1. sociálnu službu v zariadení, ktorým je:
 - a. nízkoprahové denné centrum,
 - b. zariadenie pre seniorov,
 - c. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - d. denný stacionár,
 2. terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
 3. nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu

³² § 80 zákona o sociálnych službách

³³ § 75 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

4. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona o sociálnych službách
 5. opatrovateľskú službu
 6. prepravnú službu
- aj v prípade, ak o poskytovanie sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby obec nepožiadala,
- i) obec poskytuje³⁴ finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy pri poskytovaní sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje opatrovateľskú službu, aj v prípade, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby obec nepožiadala,
 - j) obec vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu:
 1. fyzických osôb:
 - a. ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,
 - b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 odsek 13 zákona o sociálnych službách,
 - c. za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 odsek 13 zákona o sociálnych službách,
 - d. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 odsek 1 zákona o sociálnych službách,
 2. osôb, ktorým:
 - a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) § 80 zákona o sociálnych službách a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až § 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,
 - b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) § 80 zákona o sociálnych službách a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až § 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia.
 - k) ďalšie pôsobenie v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách.

³⁴ § 75 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

4.2 KRITÉRIA PORADIA POSKYTOVANIA VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ak má fyzická osoba vydané právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, obec v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby:

- a) zariadenie podporovaného bývania,
- b) zariadenie pre seniorov,
- c) zariadenie opatrovateľskej služby,
- d) rehabilitačné stredisko,
- e) domov sociálnych služieb,
- f) špecializované zariadenie,
- g) denný stacionár,
- h) opatrovateľská služba

podľa poradia.³⁵ Poradie fyzických osôb, ktorým má obec poskytnúť, alebo zabezpečiť poskytovanie uvedených sociálnych služieb určí dočasne zriadená Sociálna komisia Obecného zastupiteľstva obce Bežovce (ďalej aj „sociálna komisia“ v príslušnom gramatickom tvare). Poradie určené sociálnou komisiou je pre obec záväzné. Sociálna komisia poradie aktualizuje najmenej jedenkrát za šesť mesiacov. Pri určení poradia zohľadňuje rodinné zázemie fyzickej osoby a jej sociálnu situáciu. Poradie určené sociálnou komisiou obec neuplatní v prípadoch potreby bezodkladnej sociálnej služby.³⁶

4.3 SOCIÁLNE SLUŽBY

Ustanovenia osobitného predpisu vymedzujú sociálne služby na:³⁷

- a) Sociálne služby krízovej intervencie:
 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,
 2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:
 - a. nízkoprahové denné centrum,
 - b. integračné centrum,
 - c. komunitné centrum,
 - d. nocľaháreň,

³⁵ § 8 odsek 6 zákona o sociálnych službách

³⁶ § 8 odsek 8 zákona o sociálnych službách

³⁷ § 12 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- e. útulok,
- f. domov na polceste,
- g. zariadenie núdzového bývania,
- 3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.
- b) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:
 - 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 - 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 - 3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
 - 4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 - 5. služba včasnej intervencie.
- c) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:
 - 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek:
 - a. zariadenie podporovaného bývania,
 - b. zariadenie pre seniorov,
 - c. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - d. rehabilitačné stredisko,
 - e. domov sociálnych služieb,
 - f. špecializované zariadenie,
 - g. denný stacionár,
 - 2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
 - 3. prepravná služba,
 - 4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
 - 5. tlmočnická služba,
 - 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 - 7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
 - 8. požičiavanie pomôcok.
- d) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:
 - 1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
 - 2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.
- e) Podporné služby:
 - 1. odľahčovacia služba,
 - 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 - 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

4. podpora samostatného bývania,
5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Poskytovateľ je oprávnený poskytovať sociálne služby.³⁸

- a) ambulatnou formou: ambulatná sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby; miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie; pri ambulantnej sociálnej službe sa neposkytuje pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva;
- b) terénnou formou: terénna sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí;
- c) pobytovou formou v zariadení: pobytová sociálna služba sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie; pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba;
- d) inou formou: najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

³⁸ § 13 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

5. ANALÝZA POTRIEB SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A ĎALŠEJ SOCIÁLNEJ POMOCI V OBCI

Pre vypracovanie analýzy potrieb sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci v obci je kľúčové stanoviť cieľové skupiny, pre ktoré sú a v budúcnosti aj budú sociálne služby a ďalšie sociálne zázemie v obci určené. Východiskom pri identifikácii cieľových skupín je aktuálny stav poskytovania, alebo zabezpečenia poskytovania sociálnych služieb aj aktuálny stav využívania ďalších inštitútov v oblasti sociálnej pomoci.

Cieľové skupiny pre potreby komunitného plánovania možno charakterizovať ako skupiny obyvateľstva nachádzajúce sa trvalo alebo prechodne v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú trvalo alebo prechodne sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením. V obci Bežovce sú ako prijímatelia, alebo aj budúci prijímatelia sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci identifikované cieľové skupiny:

SENIORI

sú významnou cieľovou skupinou prijímateľov sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci a z hľadiska demografického vývoja sú seniori sociálnou skupinou, ktorá má trvalý a prirodzený prírastok. Seniori sú v centre intenzívneho a pravidelného záujmu komunitného plánovania obce Bežovce, ich sociálne potreby sú rôznorodé a obec v záujme pomoci tejto sociálnej skupine využíva a aj naďalej bude využívať dostupné inštitúty a činnosti na predchádzanie, zmierňovanie a odstraňovanie ich ťaživých sociálnych situácií. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Bežovce identifikované v rámci sociálnej skupiny seniorov je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie potrieb seniorov v oblasti sociálnej pomoci,
- b) chýba monitoring poskytovateľov sociálnych služieb, prioritne v regióne,
- c) chýba terénna opatrovateľská služba,
- d) nie je doriešená bezbariérovosť verejného priestranstva v obci a obecných budov,
- e) chýba denná komunitná sociálna služba,
- f) chýba systém zabezpečenia služieb dennej potreby.

V záujme zabezpečenia sociálnej pomoci sa obec bude musieť zamerať na:

- a) zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby,
- b) zabezpečenie doprovodu k lekárovi,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- c) zabezpečenie donášky obedov,
- d) zabezpečenie denného stacionáru,
- e) doriešenie bezbariérovosti v obci,
- f) priebežne monitorovanie potrieb seniorov.

SWOT analýza cieľovej skupiny SENIORI

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce o sociálne zázemie seniorov▪ záujem obce poskytovať adresnú pomoc pre zlepšenie sociálnej situácie seniorov▪ podpora spolkovej činnosti seniorov zo strany obce▪ blízkosť zázemia zdravotnej starostlivosti	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných zdrojov obce komplexne riešiť potreby seniorov▪ nedostatok adekvátnych pracovných a spoločenských príležitostí pre aktívne starnutie▪ nedostatok sociálnych kontaktov, osamelosť seniorov
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ systematická podpora štátu na zlepšenie finančných možností obcí vo vzťahu k seniorom▪ ponuka zo strany obce zapájať seniorov do aktivít rozvoja obce▪ pestrosť príležitostí aktívneho starnutia	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ presun ťažiska starostlivosti o seniorov z rodiny na obec▪ nedostatok mladých ľudí a ľudí v aktívnom veku v obci a v regióne

OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

sú zraniteľnou cieľovou skupinou prijímateľov sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci a z hľadiska demografického vývoja sú osoby so zdravotným postihnutím sociálnou skupinou, ktorá má podobne ako seniori trvalý a prirodzený prírastok. Do tejto sociálnej skupiny môžeme zaradiť osoby so zdravotným oslabením, držiteľov preukazu osoby so zdravotným postihnutím, držiteľov preukazu osoby so zdravotným postihnutím so sprievodcom aj ľudí bezvládných, pripútaných na lôžko, bezprostredne ohrozených zdravotným postihnutím. Je to sociálna skupina osôb, ktorým sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré je vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Z hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme osoby so zdravotným postihnutím do niekoľkých kategórií (mentálne a psychické postihnutia, zmyslové postihnutia, postihnutia pohybového aparátu, kombinované postihnutia a ostatné postihnutia), z ktorých každá kategória má rozdielne dopady a sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci pri ich uspokojovaní. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Bežovce identifikované v rámci sociálnej skupiny osôb so zdravotným postihnutím je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie potrieb osôb so zdravotnými problémami,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- b) chýba monitoring poskytovateľov sociálnych služieb, prioritne v regióne,
- c) chýba terénna opatrovateľská služba,
- d) nie je doriešená bezbariérovosť verejného priestranstva v obci a obecných budov,
- e) chýbajú vhodné pracovné príležitosti pre osoby so zdravotným postihnutím.

V záujme zabezpečenia ďalšej sociálnej pomoci sa obec bude musieť zamerať na:

- a) doriešenie bezbariérovosti v obci,
- b) zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby,
- c) priebežne monitorovanie potrieb osôb so zdravotným postihnutím.

SWOT analýza cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce o sociálne zázemie osôb so zdravotným postihnutím▪ postupné riešenie bezbariérovosti v obci▪ blízkosť zázemia zdravotnej starostlivosti	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných zdrojov obce komplexne riešiť potreby zdravotne postihnutých osôb▪ nedostatok adekvátnych pracovných a spoločenských príležitostí▪ nedostatok sociálnych kontaktov, osamelosť zdravotne postihnutých osôb
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ systematická podpora štátu na zlepšenie finančných možností obcí vo vzťahu k zdravotne postihnutým osobám▪ ponuka zo strany obce zapájať zdravotne postihnutých do aktivít rozvoja obce▪ dobudovanie bezbariérovosti verejných priestranstiev v obci	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ presun ťažiska starostlivosti o zdravotne postihnutých z rodiny na obec▪ nedostatok mladých ľudí a ľudí v aktívnom veku v obci a v regióne

RODINY S DEŤMI, MLÁDEŽ

sú cieľovou skupinou, ktorá môže byť ohrozená vplyvom vonkajších alebo vnútorných faktorov. Medzi ohrozujúce faktory je treba zaradiť najmä dochádzanie rodičov za prácou do vzdialenejších miest, dochádzanie za prácou v turnusových intervaloch a v dôsledku toho nedostatok času venovaného starostlivosti o dieťa, nedostatok pozornosti venovanej záujmom a problémom dieťaťa alebo nedostatok priamej komunikácii s dieťaťom, ďalej nedostatok záujmu detí a mládeže o voľnočasové aktivity, pohyb, šport a pravidelné krúžky, stresová záťaž, vplyv okolia kde je bežná závislosť na návykových látkach alebo trestná činnosť rôzneho charakteru. Je to sociálna skupina, do ktorej môžeme zaradiť mladistvých aj ľudí v produktívnom veku. Dlhodobým neriešením nepriaznivej, krízovej situácie môže dochádzať k rozkladu rodiny, k

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

odlúčeniu detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu aj k potrebe umiestnenia detí a mladistvých v špeciálnych zariadeniach. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Bežovce identifikované v rámci sociálnej skupiny rodín s deťmi a mládeže je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- b) chýba dostatočná ponuka mimoškolských činností, mimoškolskej starostlivosti a detí,
- c) chýba ponuka rôznorodých alternatívnych činností vo voľnom čase.

Obec Bežovce aktuálne nemá dostatočné zázemie rôznorodých voľnočasových, mimoškolských aktivít, ktorým sa deti v obci môžu pravidelne, alebo nepravidelne venovať. V záujme zabezpečenia ďalšej sociálnej pomoci sa obec bude musieť zamerať na:

- a) priebežne monitorovanie potrieb rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- b) rozšírenie ponuky voľnočasových aktivít, ktoré ponúknu ohrozenej skupine tráviť voľný čas pozitívne a aktívne,
- c) vytvorenie systému sociálnej pomoci pre riešenie krízových situácií v rodinách a vo vzťahu k mládeži a deťom.

SWOT analýza cieľovej skupiny RODINY S DEŤMI, MLÁDEŽ

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce podporovať záujmovú činnosť a športové aktivity detí a mládeže▪ poskytovanie sociálneho poradenstva pre problémové rodiny▪ predškolské a školské zariadenie v obci▪ aktívna spolková činnosť v obci	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných možností obce zriadiť a prevádzkovať centrum pre deti mládež▪ nedostatok rôznorodosti záujmovej a športovej činnosti
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ poskytovanie komplexných služieb poradenstva pre rodiny▪ vybudovanie športového a voľnočasového zázemia pre deti a mládež▪ aktívna spolupráca so spolkami a cirkevnými nadšencami	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ zvyšovanie počtu sociálne neprispôsobivej mládeže▪ nezáujem o pracovné príležitosti

OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

sú zraniteľnou cieľovou skupinou, do ktorej môžeme zaradiť najmä osoby v produktívnom veku dlhodobo nezamestnané, rodiny s dlhodobo nízkymi, minimálnymi príjmami a z toho plynúcimi ekonomickými problémami aj osoby so sociálno-patologickými závislosťami. Príjmom

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

tejto sociálnej skupiny sú často len sociálne dávky a rôzna štátna podpora, ktorá je na jednej strane pre zabezpečenie minimálnych životných potrieb postačujúca, zároveň je demotivujúca pre snahu zabezpečiť si životné potreby vlastnou prácou a vymaniť sa z tohto sociálneho zázemia. Častým dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto sociálnu skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácie pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce. V obci je tiež rómska komunita, ktorá vyžaduje osobitý prístup riešenia svojej sociálnej situácie. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Bežovce identifikované v rámci sociálnej skupiny osôb ohrozených sociálnym vylúčením a chudobou je treba zaradiť:

- a) chýba záujem o prácu a zamestnanie u dlhodobo nezamestnaných,
- b) chýba dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- c) chýba motivujúci systém sociálnej pomoci.

Obec Bežovce pravidelne zabezpečuje možnosť využívania aktivačných prác v rámci menších obecných služieb a tým podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. V záujme zabezpečenia ďalšej sociálnej pomoci sa obec bude musieť zamerať na:

- a) pomoc pri rekvalifikácii,
- b) pravidelné monitorovanie možností a potrieb poskytovania sociálnych služieb pre túto sociálnu skupinu.

SWOT analýza cieľovej skupiny OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nie je v obci segregovaná komunita▪ nie je vysoký počet osôb s nezvládateľným správaním▪ snaha časti komunity zamestnať sa▪ pomoc obce zamestnať ľudí komunity v rámci aktivačných prác v obci	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok vhodných pracovných príležitostí▪ slabá motivácia pracovať▪ slabá terénna starostlivosť
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ cieľená edukácia v oblasti hygienických a sociálnych návykov▪ viac pracovných príležitostí adekvátnych komunite	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ rast počtu obyvateľov v rámci komunity▪ nezvládnuteľnosť problémového správania▪ chudoba

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom pri tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce a rozvoja sociálnych služieb a ďalšieho sociálneho zázemia v obci Bežovce sú národné priority rozvoja sociálnych služieb. Vypracovať a zverejniť národné priority rozvoja sociálnych služieb je vyhradené Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR.³⁹ Cieľom a účelom národných priorít rozvoja sociálnych služieb je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.⁴⁰ Obec Bežovce vypracúva a schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. V Komunitnom pláne obce zohľadňuje obec miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných vo svojom územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.⁴¹

Účelom dokumentu Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roku 2021 - 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 - 2030 bude nevyhnutné naplniť predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie národných priorít rozvoja sociálnych služieb nevyhnutné vstupy:⁴²

- a) vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike,
- b) zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb,
- c) prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komunit.

Dokument Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roku 2021 – 2030 identifikoval štyri národné priority:⁴³

národná priorita č. 1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb;

³⁹ § 79 odsek 1 písmeno a) zákona o sociálnych službách

⁴⁰ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

⁴¹ § 83 odsek 2 zákona o sociálnych službách

⁴² Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

⁴³ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Ide o národnú prioritu, ktorá nadväzuje na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli dostatočne systémovo riešené a účinne napĺňané. V prípade, že niektoré druhy sociálnych služieb alebo odborných činností podporujúcich komunitný charakter intervencií, nebol podporený z európskych zdrojov, ani z finančného príspevku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v priebehu rokov sa ich dostupnosť znižovala. Prioritné je preto naďalej podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. Súčasťou je aj systémové uchopenie a realizácia transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb.

národná priorita č. 2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti;

Uvedená priorita nadväzuje na nenaplnenú prioritu z obdobia 2015 - 2020 a bezprostredne vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 - 2024 (záväzok vlády SR vytvoriť novým zákonom o sociálnych službách upravený systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane jeho financovania). Priorita odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb. Pokračujúcou výzvou je poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín – napríklad u starších osôb s pridruženými duševnými poruchami či u osôb s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom podmieneným kombináciou rozličných funkčných porúch. Osobitnou výzvou sa stáva zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti u cieľových skupín krízovej intervencie, napríklad u osôb bez domova, s ohľadom na ich starnutie a zvyšujúcu sa incidenciu zdravotného postihnutia.

národná priorita č. 3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby;

Priorita vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevyklučujú (buď formálna – alebo neformálna; buď domáca – alebo pobytová, atď.), ale skôr dopĺňajú. Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, že každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

„potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Osobitne to platí v prípade neformálnej starostlivosti poskytovanej neformálne opatrujúcimi osobami (najmä z okruhu blízkych), kde sa podpora doposiaľ realizovala takmer výlučne nástrojmi náhrady za stratu príjmu z dôvodu intenzívnej starostlivosti (peňažný príspevok na opatrovanie) a základného sociálneho a zdravotného poistenia zo strany štátu. Nenapĺňala sa potreba podporovať túto cieľovú skupinu v oblasti podporných a odľahčovacích programov (služieb), zosúladovania starostlivosti a práce, ochrany v oblasti pracovno-právnej, dodatkovej zdravotnej starostlivosti, v oblasti zvyšovania kompetencií v oblasti neformálnej starostlivosti (vzdelávania, tréningov, kurzov), technickej vybavenosti a podobne, pre jej kvalitné zabezpečovanie.

národná priorita č. 3: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb;

Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru. Dôležitú úlohu v podpore zvyšovania kvality sociálnych služieb má výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb (ďalej len „hodnotenie kvality“). Predmetom a účelom hodnotenia kvality je poskytnúť u hodnotených subjektov (poskytovateľov sociálnych služieb), čo najobjektívnejší nezávislý obraz o skutkovom stave miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia a tým ich podporovať pri systematickom zabezpečovaní, udržiavaní a zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Pri tvorbe strategickej časti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce zohľadnila obec Bežovce uvedené aktuálne národné priority a skutočnosť, že v strednodobom horizonte je potrebné, vzhľadom na demografický vývoj v obci, pripraviť obec organizačne, personálne aj finančne na postupný rozvoj zabezpečovania a poskytovania sociálnych služieb obyvateľom obce.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

6. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

6.1 VYMEDZENIE POJMOV

VÍZIA

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Komunitnom pláne obce je to želaná predstava obyvateľov obce a jej reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj sociálnych služieb obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych projektov v nadväznosti na finančný rámec.

PRIORITY, CIELE

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Hierarchia, štruktúra strategickej časti zodpovedá potrebám obce. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

OPATRENIA, AKTIVITY

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja sociálnych služieb v obci a ďalšieho sociálneho zázemia obce.

6.2 VÍZIA OBCE

Obec Bežovce v roku 2030 je miestom s ústretovými podmienkami pre život obyvateľov všetkých generácií s osobitne vľúdnyim prístupom a pomocou ohrozeným a slabším obyvateľom aj skupinám. Obyvatelia sa úprimne zaujímajú o problémy druhých, spoločne hľadajú riešenia a pomoc a tiež spoločne vytvárajú v obci atmosféru súdržnosti a podpory slabších. Obyvateľom nie sú ľahostajné nepriaznivé či sťažené životné, zdravotné a sociálne podmienky druhých a dôverujú manažmentu obce, že spoločne dokážu zmierniť spoluobčanom tieto ťažkosti. Obec je miestom, kde sú seniori aktívne zapájaní do primeraných činností s deťmi a mládežou, kde je záujem udržať členov rodiny spolu a pomáhať im v ťažkej rodinnej kríze, kde nikomu nie je ľahostajný osud človeka utrápeného a nevediaceho sa vymotať z kruhu vlastných problémov a kde je prirodzené pomáhať marginalizovaným komunitám začleniť sa a zlepšiť svoje sociálne postavenie.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

7. PROGRAMOVÁ ŠTRUKTÚRA:

VÝHLADOVÉ PRIORITY, OPATRENIA, AKTIVITY

Programovú štruktúru Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce tvoria Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Komunitného plánu obce. Pred identifikáciou a vymedzením Priorít, Opatrení a Aktivít obec táto časť obsahuje rozpracovanie globálneho cieľa obce v oblasti sociálnych služieb a rozvoja sociálneho zázemia v obci.

7.1 GLOBÁLNY CIEĽ :

STABILIZÁCIA OBCE, MOBILIZÁCIA ĽUDSKÉHO POTENCIÁLU A SYSTÉM ÚČINNEJ PREVENČIE

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obce Bežovce je udržanie aktuálneho demografického vývoja obyvateľov a permanentné zabezpečovanie podmienok pre život v obci tak, aby sa najmä mladé rodiny naďalej v obci usídľovali a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obci Bežovce pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obce v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja. V strednodobom horizonte bude obec riešiť identifikáciu lokalít vo svojom katastrálnom území, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obec bude v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obci prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

vyžaduje podporu zo strany obce. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obci. Obec bude musieť aktívne zvažovať spôsob zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obci je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obec je zriaďovateľom materskej školy a základnej školy. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na kvalitné personálne zabezpečenie školy a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

Neprehliadnuteľným problémom v obci je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obci a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obce majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení. Okres Sobrance, v ktorom sa obec Bežovce nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obci výrazne ovplyvňuje prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunit a komunitných centier.

Na kvalitu života v obci nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snád' aj pracovných príležitostí.

Globálnym cieľom obce je dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, príležitostí pre aktívny občiansky život a kvalitného komplexného sociálneho zázemia pre obyvateľov obce aj všetky znevýhodnené sociálne skupiny tak, že sa obec stane prítiažlivým,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život. Globálny cieľ obec dosiahne postupnosťou, čiastkovými cieľmi.

7.2 VÝHLADOVÉ STREDNODOBÉ PRIORITY, OPATRENIA, AKTIVITY

Výhľadové opatrenia a aktivity majú pre obec strategický význam z dlhodobého hľadiska a predpokladaného budúceho možného vývoja potrieb, v časovom horizonte presahujúcom strednodobý charakter Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce, ich presnú časovú realizáciu obec Bežovce v tomto dokumente zatiaľ nešpecifikuje. V záujme napĺňania globálneho cieľa Komunitného plánu obce je obec otvorená pre poskytovanie sociálnych služieb v obci podporiť aj ďalšie subjekty, vrátane neverejných neziskových poskytovateľov sociálnych služieb.

PRIORITA 1:

BUDOVANIE A MODERNIZÁCIA SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI

Opatrenie 1.1

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba obecných bytov v bytovom dome
- Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- Podpora individuálnej bytovej výstavby
- Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- Vytvorenie registra bývania v obci (voľné byty, domy, stavebné pozemky)

Opatrenie 1.2

Stabilizácia siete škôl v obci, podporovanie využiteľnosti škôl

Aktivity:

- Stabilizácia základnej školy a materskej školy
- Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budovy materskej školy
- Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov základnej školy

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia materskej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia základnej školy
- ❑ Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na škole
- ❑ Podpora vytvárania neziskových združení priaznivcov školy so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj školy
- ❑ Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí na škole
- ❑ Prezentácia kvality školy a výsledkov žiakov
- ❑ Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti
- ❑ Rekonštrukcia existujúceho športového areálu v základnej škole
- ❑ Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí
- ❑ Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- ❑ Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti

Opatrenie 1.3

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- ❑ Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- ❑ Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obec, mikroregión
- ❑ Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Príprava a podpora obce na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- ❑ Podpora obce pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Opatrenie 1.4

Zlepšovacie dopravné infraštruktúry obce

Aktivity:

- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia
- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obce s mestom Sobrance a Michalovce a s obcami regiónu verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy

Opatrenie 1.5

Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci
- Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obci
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Oprava, údržba a rekonštrukcia centra obce
- Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- Výstavba a modernizácia amfiteátra v obci

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obci
- ❑ Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obci
- ❑ Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

PRIORITA 2:

STABILIZÁCIA A ROZVOJ SOCIÁLNEHO ZÁZEMIA PRE SENIOROV

Opatrenie 2.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy potrieb sociálnych služieb seniorov v obci
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba centra poskytovania sociálnych služieb s celodennou starostlivosťou pre seniorov
- ❑ Nákup a modernizácia interiérového vybavenia centra poskytovania sociálnych služieb s celodennou starostlivosťou pre seniorov
- ❑ Vybudovanie a modernizácia domova dôchodcov rodinného typu
- ❑ Zabezpečenie systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému poskytovania ďalších podporných služieb pre seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia centra pre seniorov so zabezpečením zdravotného a kondičného cvičenia a nenáročnej rehabilitácie

Opatrenie 2.2

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení, podpora záujmu seniorov o veci verejné

Aktivity:

- ❑ Výstavba a modernizácia denného centra pre seniorov zameraného na aktivity podporujúce tradičné remeslá, činnosti a výroby
- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií a spolkov zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami seniorov na udržanie tradícií v obci
- ❑ Podpora klubovej a záujmovej činnosti a generačnej spolupráce seniorov a mládeže

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia
- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obce

Opatrenie 2.3

Starostlivosť o bezpečnosť seniorov

Aktivity:

- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Pravidelná edukácia v oblasti osobnej bezpečnosti seniorov
- ❑ Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami
- ❑ Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

PRIORITA 3:

POMOC OSOBÁM SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Opatrenie 3.1

Budovanie zázemia pre občanov obce so zdravotným postihnutím

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotníckych služieb obyvateľov obce so zdravotným postihnutím
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba centra pre zdravotné cvičenie a rehabilitáciu
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba denného centra typu chránenej dielne
- ❑ Podpora podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce v chránenej dielni
- ❑ Budovanie a podpora budovania bezbariérového prístupu do verejných priestranstiev

Opatrenie 3.2

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení zdravotne postihnutých občanov

Aktivity:

- ❑ Výstavba a modernizácia denného centra pre zdravotne postihnutých občanov zameraného na aktivity podporujúce mobilizáciu ich zručností a schopností

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií a spolkov zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami zdravotne postihnutých občanov
- ❑ Podpora klubovej a záujmovej činnosti
- ❑ Začlenenie zdravotne postihnutých občanov do primeraných aktivít rozvoja obce

Opatrenie 3.3

Starostlivosť o bezpečnosť zdravotne postihnutých občanov

Aktivity:

- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Pravidelná edukácia v oblasti osobnej bezpečnosti zdravotne postihnutých občanov
- ❑ Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami
- ❑ Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení

PRIORITA 4:

PODPORA RODINY S DEŤMI, STAROSTLIVOSŤ O MLÁDEŽ

Opatrenie 4.1

Podpora voľnočasových aktivít detí, mládeže a rodín s deťmi, aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení, podpora pestrosti voľnočasového využitia

Aktivity:

- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami detí a mládeže
- ❑ Podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí, mládeže, dospelých aj seniorov
- ❑ Zabezpečenie elektronickej a telekomunikačnej distribúcie všetkých oznamov obyvateľom obce
- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Výstavba a modernizácia multifunkčného ihriska
- ❑ Výstavba, modernizácia športových klubov a nákup športového zariadenia, náradia a náčinia

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Prestavba, modernizácia a údržba kultúrneho domu
- ❑ Nákup interiérového vybavenia a zariadenia pre polyfunkčné využitie kultúrneho domu
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí

Opatrenie 4.2

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií a podpora edukácie detí a mládeže ohrozených patopsychologickými rizikami a slabým sociálno-rodinným zázemím

Aktivity:

- ❑ Podpora preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami
- ❑ Spolupráca a podpora spolupráce s odborníkmi na prechádzanie drogovej a inej závislosti, pravidelná edukačná osвета
- ❑ Zabezpečenie a podpora poradenskej činnosti v krízovej situácii detí, mládeže, osamelých rodičov
- ❑ Prezentácia úspechov detí a mládeže, ktorí úspešne prekonali krízovú situáciu
- ❑ Podpora mladých dospelých pri zaradení do života

PRIORITA 5:

ROZVOJ POMOCI OSOBÁM OHROZENÝM SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

Opatrenie 5.1

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Príprava projektovej dokumentácie pre výstavbu nízkoštandardných obecných bytov
- ❑ Vybudovanie technickej infraštruktúry pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Výstavba bytového domu s nízkoštandardnými bytmi

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

Opatrenie 5.2

Podpora zvyšovania kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a sekundárnemu vzdelaniu
- Podpora vzdelávania v oblasti remeselných zručností
- Pravidelná analýza potrieb podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne
- Podpora spolupráce školy s potenciálnymi zamestnávateľmi
- Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a priľahlých regiónov
- Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- Využívanie aktivačných činností v obci

Opatrenie 5.3

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení

Aktivity:

- Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti pomoci marginalizovaným komunitám
- Vybudovanie a modernizácia komunitného centra pre marginalizovanú skupinu obyvateľov
- Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa edukáciou marginalizovanej komunity v oblasti základných hygienických návykov, manažmentu dňa a ďalších schopností
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- Mobilizácia športového a kultúrneho potenciálu marginalizovanej komunity, zapájania do kultúrnych a spoločenských akcií obce
- Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami
- Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

7.3 PRIORITNÉ CIELE A MOBILIZUJÚCI AKČNÝ PLÁN DO ROKU 2026

Mobilizujúci akčný plán je v rámci Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla troch rokov, ktoré obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Mobilizujúci akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít mobilizujúceho akčného plánu uskutočňuje obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Mobilizujúci akčný plán obce na prvé tri roky platnosti a účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je súčasťou dokumentu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce. O každom ďalšom mobilizujúcom akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo obce, spravidla každé tri roky na obdobie spravidla troch rokov. Rozhodovanie o mobilizujúcom akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

Pre rozvoj sociálnych služieb v obci a sociálneho zázemia zameraného cielene na identifikované zraniteľné sociálne skupiny obyvateľov obce je potrebná nie len dôkladná analýza aktuálneho stavu a budúcich možných potrieb, ale aj zodpovedný prístup obce v rámci organizačného, personálneho a finančného zabezpečenia želaných, alebo plánovaných služieb a ďalšej pomoci v oblasti sociálnej starostlivosti. Obec Bežovce v strednodobom horizonte nezvažuje byť poskytovateľom sociálnych služieb definovaných ustanoveniami zákona o sociálnych službách. Dôvodom je aktuálna finančná kondícia obce a vysoké riziko pre výdavkovú časť rozpočtu obce aj v strednodobom horizonte, aj v nadväznosti na personálne zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb akoukoľvek formou. Poskytovanie obligatórnych sociálnych služieb obec zabezpečuje a má kvalifikované personálne zázemie v zamestnancoch obce.

Sociálne zázemie a potreby skupín ohrozených sociálnym vylúčením má obec Bežovce záujem zmierniť využitím inštitútov, ktoré vie finančne aj personálne zvládnuť. Aj v najbližších rokoch obec bude priebežne analyzovať možnosti poskytovania príspevkov cielene určených pre najohrozenejšie skupiny obyvateľov, možnosti zabezpečenia donášky obedov pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov, donášky liekov aj doprovodu pri návšteve lekára osamelého seniora.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

8. REALIZAČNÉ ZÁZEMIE

Realizačné zázemie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce identifikuje manažment riadenia Komunitného plánu obce, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít a systém hodnotenia plnenia Komunitného plánu obce.

8.1 MANAŽMENT KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.⁴⁴ Samostatnosť rozhodovania sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce. Obec rozhoduje prostredníctvom orgánov obce:⁴⁵

- a) Obecné zastupiteľstvo obce Bežovce (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce Bežovce (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Obecné zastupiteľstvo obce Bežovce

Schváliť Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je vyhradené Obecnému zastupiteľstvu obce Bežovce. V rámci napĺňania programovej časti Komunitného plánu obce je Obecnému zastupiteľstvu obce Bežovce ďalej vyhradené:

- a) rozhodovať o mobilizujúcom akčnom pláne,
- b) rozhodovať o podaní žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov, súčasne s akceptáciou zverejnených podmienok pre konkrétny projekt,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,

⁴⁴ § 4 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

⁴⁵ § 10 odsek 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

- d) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo obce Bežovce rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov obecného zastupiteľstva obce.

Starosta obce Bežovce

Starosta obce Bežovce je koordinátorom a manažérom realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu obce na schválenie:

- a) návrh Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,
- b) návrh mobilizujúceho akčného plánu,
- c) návrh na podanie žiadosti o nenávratný finančný príspevok v rámci zverejnených projektov,
- d) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- e) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁴⁶ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov⁴⁷ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta obce tiež koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na

⁴⁶ najmä zákon č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

⁴⁷ najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Komunitného plánu obce.

Realizácia Komunitného plánu obce vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy.

8.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce v podmienkach obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Komunitnom pláne obce, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a pred ukončením účinnosti Komunitného plánu obce vykonať záverečné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Komunitného plánu obce prístupní obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.⁴⁸

Pri hodnotení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Komunitného plánu obce pripravovali reprezentanti obce v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Komunitný plán obce nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecnému zastupiteľstvu obce je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii tohto dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce je séria hodnotení zo strany obce, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Komunitného plánu obce skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Komunitného

⁴⁸ najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

plánu obce vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach obce. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky počas celého trvania Komunitného plánu obce až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce. Priebežné hodnotenie sa odporúča vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu mobilizujúceho akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce pripravuje starosta obce. Výsledky priebežných hodnotení môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva obce aktualizovať Komunitný plán obce, alebo aktualizovať jeho časť.

Záverečné hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Záverečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Komunitného plánu obce ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce. Hodnotiace obdobie pri záverečnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Komunitného plánu obce. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí starosta obce, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Komunitného plánu obce tak, aby sa závery záverečnej správy využili pri tvorbe nového Komunitného plánu obce na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiacia správa a Záverečná správa o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Komunitného plánu obce (Ciele, Opatrenia, Aktivity), vymedzenie očakávaného, želaného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Komunitného plánu obce, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta obce prednesie správu na zasadnutí obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Záverečnú správu o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce neschvaľuje.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

9. FINANČNÉ ZÁZEMIE

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Komunitnom pláne sociálnych služieb obce Bežovce tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti obce Bežovce realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viaczdrojové financovanie.

Rozvoj sociálnych služieb v obci je súčasťou rozvoja obce. Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:⁴⁹ zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.⁵⁰

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je rozvojovým dokumentom obce Bežovce. Obec Bežovce v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym mobilizujúcim akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Komunitný plán obce je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obec Bežovce pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2030) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Komunitného plánu obce sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v obci vyvíjať rôzne. Spresňujúci finančný program v obci v nadväznosti na jej aktuálny mobilizujúci akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Komunitného plánu obce. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Obec Bežovce sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Komunitného plánu obce

⁴⁹ § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁵⁰ § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

a aktuálneho mobilizujúceho akčného plánu. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť sociálne podmienky a zázemie života svojich občanov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

ZÁVER

Schválený Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Slúži ako rozvojový dokument pre obec Bežovce, jej obyvateľov a ohrozené sociálne skupiny aj pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v obci. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja sociálneho zázemia obce. Realizátorom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce nie je len obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce a spravidla jedenkrát za tri roky obec rozhodne o svojom aktuálnom mobilizujúcom akčnom pláne.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Komunitného plánu obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je uverejnený na webovom sídle obce a je tak prístupný obyvateľom aj širokej verejnosti.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE

SCHVÁLENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

DOKUMENT	KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BEŽOVCE ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov a právny rámec; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu sociálneho a demografického vývoja obce, poskytovania sociálnych služieb v obci a identifikáciu prijímateľov a budúcich prijímateľov sociálnej pomoci v obci vrátane SWOT; STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, programové opatrenia a aktivity, realizáciu a manažment aktivít aj finančné zabezpečenie; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Komunitného plánu obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Komunitného plánu obce boli dopĺňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike. OBDOBIE SPRACOVANIA: Komunitný plán obce bol spracovaný v období február – máj 2024 RIADIACA SKUPINA: Pozostáva z dvoch členov a k príprave Komunitného plánu obce sa členovia riadiaceho tímu stretli 2x. PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z troch členov a k príprave Komunitného plánu obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 3x. NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Spracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Bežovce bolo financované z vlastných zdrojov obce Bežovce v súlade s rozpočtom obce Bežovce.
SCHVÁLENIE	Komunitný plán sociálnych služieb obce Bežovce bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom obce Bežovce dňa: 14. 6. 2024